

Άρθρο 11α

Διαθρεπτική Επισήμανση ⁽¹⁾

1. α) Το παρόν άρθρο αφορά στην διαθρεπτική επισήμανση των τροφίμων που προορίζονται να διατεθούν ως έχουν στον τελικό καταναλωτή. Εφαρμόζεται, επίσης, σε τρόφιμα που προορίζονται να διατεθούν σε εστιατόρια, νοσοκομεία, κυλικεία και άλλες παρόμοιες μονάδες ομαδικής εστίασης που στο εξής θα καλούνται «μονάδες ομαδικής εστίασης».
  - β) Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται:
    - στα φυσικά μεταλλικά νερά και σε άλλα νερά που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση
    - στους ρυθμιστές δίαιτας, συμπληρώματα διατροφής.
  - γ) Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των διατάξεων για την επισήμανση του άρθρου 6 του Κώδικα για τα τρόφιμα που προορίζονται για ειδική διατροφή, καθώς και των ειδικών διατάξεων που ισχύουν στην περίπτωση τους.
2. Κατά την έννοια του άρθρου αυτού νοούνται ως:
    - α) «Διαθρεπτική επισήμανση»: Κάθε πληροφορία που εμφανίζεται στην επισήμανση και αφορά:
      - ι) Στην ενεργειακή αξία (παρεχόμενη ενέργεια)
      - ii) Στις ακόλουθες θρεπτικές ουσίες:
        - Πρωτεΐνες
        - Υδατάνθρακες
        - Λιπαρές ύλες
        - Εδώδιμες ίνες
        - Νάτριο
        - Βιταμίνες και ανόργανα άλατα που απαριθμούνται στο παράρτημα, όταν περιέχονται στα τρόφιμα σε σημαντική ποσότητα, σύμφωνα με το εν λόγω παράρτημα.
    - β) Διαθρεπτικός ισχυρισμός: Κάθε παρουσίαση και διαφημιστικό μήνυμα που δηλώνει, υπαινίσσεται ή οδηγεί στο συμπέρασμα ότι κάποιο τρόφιμο έχει ιδιαίτερες θρεπτικές ιδιότητες σε σχέση με την ενέργεια (θερμιδική αξία) που:
      - παρέχει,
      - παρέχει σε μειωμένο ή αυξημένο ποσοστό ή
      - δεν παρέχειή και σε σχέση με τις θρεπτικές ουσίες που:
      - περιέχει,
      - περιέχει σε μειωμένο ή αυξημένο ποσοστό ή
      - δεν περιέχει
- Ωστόσο, δεν συνιστά διαθρεπτικό ισχυρισμό, η ποιοτική ή ποσοτική αναφορά σε ορισμένες θρεπτικές ουσίες, εάν αυτή απαιτείται από τον Κώδικα.
- γ) «Πρωτεΐνες»: οι περιεχόμενες πρωτεΐνες που υπολογίζονται σύμφωνα με τον τύπο: πρωτεΐνη = ολικό άζωτο (KJELDAHL) x 6,25.
  - δ) «Υδατάνθρακες»: όλοι οι υδατάνθρακες που μεταβολίζονται στον ανθρώπινο οργανισμό, συμπεριλαμβανομένων των πολυαλκοολών.
  - ε) «Σάκχαρα»: όλοι οι μονοσακχαρίτες και δισακχαρίτες που περιέχονται στα τρόφιμα, εξαιρουμένων των πολυαλκοολών.
  - στ) «Λιπαρές ύλες»: τα ολικά λιπίδια, συμπεριλαμβανομένων των φωσφολιπιδίων.
  - ζ) «Κορεσμένα λιπαρά οξέα»: όλα τα λιπαρά οξέα χωρίς διπλό δεσμό.
  - η) «Μονοακόρεστα λιπαρά οξέα»: όλα τα λιπαρά οξέα με ένα διπλό δεσμό (cis).
  - θ) «Πολυακόρεστα λιπαρά οξέα»: όλα τα λιπαρά οξέα με διπλούς δεσμούς διαχωρισμένους από cis, cis - μεθυλενομάδες.

- ι) «Εδώδιμες ίνες»: Ο ορισμός της ουσίας και, ενδεχομένως, των μεθόδων ανάλυσης περιλαμβάνεται στο παράρτημα ΙΙ ⁽³⁾.
- κ) «Μέση τιμή»: Η τιμή που αντιπροσωπεύει καλύτερα την ποσότητα θρεπτικής ουσίας που περιέχεται σε συγκεκριμένο τρόφιμο, αφού ληφθεί υπόψη η ανοχή για τις εποχιακές διακυμάνσεις, τις καταναλωτικές συνήθειες καθώς και για άλλους παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν την πραγματική τιμή.
3. α) Με την επιφύλαξη του εδαφίου (β) η διαθρεπτική επισήμανση είναι προαιρετική.
- β) Όταν στην επισήμανση, την παρουσίαση ή τη διαφήμιση, με εξαίρεση τις συλλογικές διαφημιστικές εκστρατείες, περιλαμβάνεται διαθρεπτικός ισχυρισμός, η διαθρεπτική επισήμανση είναι υποχρεωτική.
4. Επιτρέπονται μόνο οι διαθρεπτικοί ισχυρισμοί που αναφέρονται στην ενεργειακή αξία και στις θρεπτικές ουσίες του υπεδαφίου ή του εδαφίου (α) της παρ. 2, καθώς και στις ουσίες που ανήκουν σε μια από τις κατηγορίες των θρεπτικών αυτών ουσιών ή αποτελούν συστατικά τους.
5. α) Σε περίπτωση διαθρεπτικής επισήμανσης, οι πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται είναι εκείνες της ομάδας 1 ή της ομάδας 2, με τη σειρά που αναφέρονται παρακάτω:

Ομάδα 1.

- i. η ενεργειακή αξία
- ii. η ποσότητα των πρωτεϊνών των υδατανθράκων, και των λιπαρών υλών.

Ομάδα 2

- i. η ενεργειακή αξία
  - ii. η ποσότητα των πρωτεϊνών των υδατανθράκων των σακχάρων, των λιπαρών υλών, των κορεσμένων λιπαρών οξέων, των εδώδιμων ινών και του νατρίου.
- β) Όταν ο διαθρεπτικός ισχυρισμός αφορά στα σάκχαρα. τα κορεσμένα λιπαρά οξέα, τις εδώδιμες ίνες ή το νάτριο, οι πληροφορίες που παρέχονται είναι εκείνες της ομάδας 2.
- γ) Η διαθρεπτική επισήμανση μπορεί, επίσης να περιλαμβάνει τις ποσότητες ενός ή περισσότερων από τις ακόλουθες ουσίες:
- το άμυλο,
  - τις πολυαλκοόλες,
  - τα μονοακόρεστα λιπαρά οξέα,
  - τα πολυακόρεστα λιπαρά οξέα,
  - τη χοληστερόλη,
  - όλες τις βιταμίνες ή τα ανόργανα άλατα που απαριθμούνται στο παράρτημα και περιέχονται σε σημαντική ποσότητα, σύμφωνα με το εν λόγω παράρτημα.
- δ) Είναι υποχρεωτική η αναγραφή ουσιών που ανήκουν σε μια από τις κατηγορίες των θρεπτικών ουσιών που αναφέρονται στα εδάφια (α) και (γ) ή αποτελούν συστατικά τους, όταν οι ουσίες αυτές αποτελούν το αντικείμενο του διαθρεπτικού ισχυρισμού.
- Επιπλέον, όταν δηλώνεται η ποσότητα των πολυακόρεστων ή/και μονοακόρεστων ή/και το ποσοστό της χοληστερόλης, πρέπει να δηλώνεται, επίσης και η ποσότητα των κεκορεσμένων λιπαρών οξέων. Η τελευταία αυτή ένδειξη δεν αποτελεί, στην περίπτωση αυτή διαθρεπτικό ισχυρισμό κατά την έννοια του εδαφίου (β).
- 6.α) Η προς δήλωση ενεργειακή αξία υπολογίζεται με βάση τους ακόλουθους συντελεστές μετατροπής:

— υδατάνθρακες (εκτός από τις πολυαλκοόλες) :	4 kcal/g—17kJ/g,
— πολυαλκοόλες:	2,4 kcal/g—10 kJ/g,
— πρωτεΐνες:	4 kcal/g—17 kJ/g,
— λιπαρές ύλες:	9 kcal/g—37 kJ/g,
— αλκοόλη (αιθανόλη):	7 kcal/g—29 kJ/g,

— οργανικά οξέα:	3 kcal/g—13 kJ/g,
— salatrims:	6 kcal/g—25 kJ/g, ⁽²⁾
— εδώδιμες (τροφικές) ίνες:	2 kcal/g—8 kJ/g, ⁽³⁾
— ερυθριτόλη:	0 kcal/g—0 kJ/g, ⁽³⁾

β) Η δήλωση της ενεργειακής αξίας και των περιεχομένων θρεπτικών ουσιών ή των συστατικών τους πρέπει να γίνεται με αριθμούς (αριθμητικά).

Οι προς χρήση μονάδες είναι οι ακόλουθες:

- ενέργεια: kJ και kcal.
- πρωτεΐνες, υδατάνθρακες, λιπαρές ύλες (εκτός από τη χοληστερόλη), εδώδιμες ίνες, νάτριο: γραμμάρια (g).
- Χοληστερόλη: χιλιοστόγραμμα (mg).
- Βιταμίνες και ανόργανα άλατα: οι μονάδες που ορίζονται στο παράρτημα.

γ) Τα στοιχεία εκφράζονται ανά 100g ή 100ml.

Επιπλέον, οι πληροφορίες αυτές μπορεί να αναγράφονται ανά υποδεικνυόμενη στην ετικέτα δόση ή ανά μερίδα, με την προϋπόθεση ότι θα αναφέρεται και ο αριθμός των μερίδων που περιέχονται στη συσκευασία.

δ) Οι ανωτέρω πληροφορίες πρέπει να αναφέρονται στη μορφή υπό την οποία πωλείται το τρόφιμο. Όπου αυτό ενδείκνυται οι πληροφορίες αυτές, μπορεί να αναφέρονται σε παρασκευασμένο τρόφιμο, με την προϋπόθεση ότι ο τρόπος παρασκευής θα περιγράφεται λεπτομερώς και ότι η πληροφορία θα αφορά στο έτοιμο προς κατανάλωση τρόφιμο.

ε) Οι πληροφορίες που αφορούν στις βιταμίνες και τα ανόργανα άλατα πρέπει, επίσης, να εκφράζονται σε ποσοστά επί τοις εκατό της συνιστώμενης ημερήσιας παροχής (ΣΗΠ), όπως καθορίζεται στο παράρτημα για τις ποσότητες που ορίζονται στο εδάφιο (γ).

Το ποσοστό επί τοις εκατό της συνιστώμενης ημερήσιας παροχής (ΣΗΠ) για τις βιταμίνες και τα ανόργανα άλατα μπορεί να αναφέρεται, επίσης, υπό μορφή γραφικής παράστασης που θα καθορισθεί.

στ) Στις περιπτώσεις που δηλώνονται τα σάκχαρα ή/και οι πολυαλκοόλες ή/και το άμυλο, η δήλωση ακολουθεί αμέσως μετά την αναφορά στους περιεχόμενους υδατάνθρακες, ως ακολούθως:

- υδατάνθρακες...g από τα οποία:
- σάκχαρα... g
- πολυαλκοόλες... g
- άμυλο... g

ζ) Στις περιπτώσεις που δηλώνεται η ποσότητα και/ή το είδος των λιπαρών οξέων και/ή η ποσότητα της χοληστερόλης, η δήλωση ακολουθεί αμέσως μετά την αναφορά στα ολικά λιπίδια ως ακολούθως:

- λιπαρές ύλες... g από τα οποία:
- κορεσμένα...g
- μονοακόρεστα...g
- πολυακόρεστα... g
- χοληστερόλη... mg

η) Οι αναγραφόμενες τιμές είναι οι μέσες τιμές που έχουν δεόντως καθορισθεί, κατά περίπτωση, με:

- i. ανάλυση του τροφίμου που πραγματοποιείται από τον παραγωγό.
- ii. υπολογισμό με βάση τις γνωστές ή τις πραγματικές μέσες τιμές των συστατικών που χρησιμοποιήθηκαν.
- iii. υπολογισμούς με βάση γενικώς καθορισμένα και αποδεκτά δεδομένα.

7. α) Οι πληροφορίες που παρέχονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο πρέπει να εμφανίζονται συγκεντρωμένες σε ένα μέρος υπό μορφή πίνακα, με τους αριθμούς σε κάθετη ευθυγράμμιση, αν το επιτρέπει ο χώρος. Σε περίπτωση έλλειψης χώρου, η αναγραφή γίνεται γραμμικά.

β) Οι πληροφορίες αυτές πρέπει ν' αναγράφονται και στα ελληνικά, σε εμφανή θέση και κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι ευανάγνωστες και ανεξίτηλες.

8. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου ισχύουν με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3 του παρόντος και για τα μη προσυσκευασμένα τρόφιμα που διατίθενται δίχως προσυσκευασία για πώληση στον τελικό καταναλωτή και στις μονάδες ομαδικής εστίασης ή τα τρόφιμα που συσκευάζονται επί τόπου κατά την πώλησή τους, κατόπιν αιτήματος του αγοραστή, ή προσυσκευάζονται με προοπτική να πωληθούν αμέσως. Σε όλες τις περιπτώσεις αυτές, οι πληροφορίες οι σχετικές με τις θρεπτικές ιδιότητες του τροφίμου αναγράφονται κατά τον τρόπο που ρητά αναφέρεται στο παρόν άρθρο, σε πινακίδα τοποθετημένη πλησίον του προς πώληση τροφίμου.
9. Προσαρτάται και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του παρόντος άρθρου το ακόλουθο παράρτημα:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι,⁽³⁾

Βιταμίνες και ανόργανα άλατα που μπορεί να αναφέρονται και συνιστώμενη ημερήσια παροχή (ΣΗΠ).

Βιταμίνη Α	μg	800	Χλώριο	mg	800
Βιταμίνη D	μg	5	Ασβέστιο	mg	800
Βιταμίνη E	mg	12	Φώσφορος	mg	700
Βιταμίνη K	μg	75	Μαγνήσιο	mg	375
Βιταμίνη C	mg	80	Σίδηρος	mg	14
Θειαμίνη	mg	1,1	Ψευδάργυρος	mg	10
Ριβοφλαβίνη	mg	1,4	Χαλκός	mg	1
Νιασίνη	mg	16	Μαγγάνιο	mg	2
Βιταμίνη B6	mg	1,4	Φθόριο	mg	3,5
Φολικό οξύ	μg	200	Σελήνιο	μg	55
Βιταμίνη B12	μg	2,5	Χρώμιο	μg	40
Βιοτίνη	μg	50	Μολυβδαίνιο	μg	50
Παντοθενικό οξύ	mg	6	Ιώδιο	μg	150
Κάλιο	mg	2000			

Κατά κανόνα η ποσότητα που θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για να αποφασιστεί ποια θεωρείται σημαντική ποσότητα αντιστοιχεί στο 15% της συνιστώμενης παροχής, όπως αυτή καθορίζεται στο παρόν παράρτημα για 100g ή 100ml ή ανά συσκευασία αν η συσκευασία περιέχει μία μόνο μερίδα.^{(1),(3)}

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ,⁽³⁾

Ορισμός των ουσιών που συνιστούν εδώδιμες (τροφικές) ίνες και μέθοδοι ανάλυσης όπως αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο ι)

Ορισμός των ουσιών που συνιστούν εδώδιμες ίνες

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου νοούνται ως «εδώδιμες ίνες» τα υδατανθρακικά πολυμερή με τρία ή περισσότερα μονομερή, που δεν πέπτονται ούτε απορροφώνται από το λεπτό έντερο του ανθρώπινου οργανισμού και εμπίπτουν στις ακόλουθες κατηγορίες:

— εδώδιμα υδατανθρακικά πολυμερή που απαντώνται σε φυσική μορφή στα τρόφιμα όπως καταναλώνονται,

- εδώδιμα υδατανθρακικά πολυμερή που έχουν ληφθεί από πρώτες ύλες τροφίμων με φυσικά, ενζυματικά ή χημικά μέσα και έχουν ωφέλιμη επίδραση στη φυσιολογία του οργανισμού, η οποία έχει καταδειχθεί με επιστημονικά στοιχεία γενικής αποδοχής,
- εδώδιμα συνθετικά υδατανθρακικά πολυμερή που έχουν ωφέλιμη επίδραση στη φυσιολογία του οργανισμού, η οποία έχει καταδειχθεί με επιστημονικά στοιχεία γενικής αποδοχής.

Παραπομπές

- ⁽¹⁾ Απόφ. Α.Χ.Σ. 843/91, ΦΕΚ 80/Β/12.2.92 «Προσθήκη άρθρου 11α «Διαθρεπτική επισήμανση στον Κώδικα Τροφίμων σε εναρμόνιση προς την οδηγία 90/496/ΕΟΚ».
- ⁽²⁾ Απόφ. Α.Χ.Σ 108/2004, ΦΕΚ 1039/Β/9-7-2004 «Τροποποίηση του άρθρου 11α του Κώδικα Τροφίμων σε εναρμόνιση προς την Οδηγία 2003/120/ΕΚ»
- ⁽³⁾ Απόφ, Α.Χ.Σ. 158/09, ΦΕΚ 1341/Β/6.7.2009 «Τροποποίηση του άρθρου 11α του Κώδικα Τροφίμων σε εναρμόνιση προς την Οδηγία 2008/100/ΕΚ». Απαγορεύεται η πώληση των προϊόντων που δεν είναι σύμφωνα με την παρούσα απόφαση από 31/10/2012.

